

**T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
DOĞA KORUMA VE MİLLİ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
4. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
MANİSA İL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

**MANİSA İLİ'NİN KARASAL VE İÇ SU EKOSİSTEMLERİ
BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ENVANTER VE İZLEME PROJESİ
İZLENECEK TÜRLER VE ÖZELLİKLİ ALANLAR**

2022

HAZIRLAYANLAR

Hasibe KÖRBALTA, Mustafa DÖNMEZ, Merve Can KAHRAMAN
KÖSEMEK

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
1. İZLENECEK TÜRLER	6
1.1. İZLENECEK FLORA TÜRLERİ.....	6
1.1.1. <i>Dianthus erinaceus</i> var. <i>erinaceus</i> (Küme karanfil).....	6
1.1.2. <i>Dianthus somanus</i> (Soma karanfil)	7
1.1.3. <i>Erodium somanum</i> (Soma iğneliği)	8
1.1.4. <i>Jasione supina</i> subsp. <i>tmolea</i> (Bozdağ Gökçesi)	9
1.2. İZLENECEK FAUNA TÜRLERİ	10
1.2.1. İZLENECEK MEMELİ TÜRLERİ.....	10
1.2.1.1. <i>Ursus arctos</i> (Boz ayı).....	10
1.2.1.2. <i>Felis chaus</i> (Saz kedisi)	11
1.2.1.3. <i>Canis lupus</i> (Kurt)	12
1.2.2. İZLENECEK KUŞ TÜRLERİ.....	13
1.2.2.1. <i>Aythya ferina</i> (Elmabaş pakta)	13
1.2.2.2. <i>Streptopelia turtur</i> (Üveyik)	14
1.2.2.3. <i>Aythya nyroca</i> (Pasbaş pakta)	15
1.2.2.4. <i>Pelecanus crispus</i> (Tepeli pelikan).....	16
1.2.2.5. <i>Phoenicopterus roseus</i> (Flamingo)	17
1.2.2.6. <i>Limosa limosa</i> (Çamurçulluğu).....	18
1.2.2.7. <i>Larus armenicus</i> (Van Gölümartısı).....	19
1.2.2.8. <i>Vanellus vanellus</i> (Kızıkuşu)	20
1.2.3. İZLENECEK İÇ SU BALIKLARI TÜRLERİ	21
1.2.3.1. <i>Cobitis fahirae</i> (Taşyiyen).....	21
1.2.3. 2. <i>Rhodeus amarus</i> (Acıbalık).....	22

1.2.3.3. <i>Pseudorasbora parva</i> (Çakıl balığı).....	23
1.2.3.4. <i>Carassius gibelio</i> (Kırmızı havuz balığı)	24
2. İZLENECEK ÖZELLİKLİ ALANLAR	25
2.1. HEDEF TÜRLERCE ZENGİN HABİTATLAR.....	25
2.1.1. Kocasivri Dağı Çevresi	25
2.1.2. Kumpınar Tepe	26
2.1.3. Spil Dağı.....	27
2.1.4. Afşar Barajı Gölü	28
2.1.5. Marmara Gölü Tekelioğlu Mevkii.....	29
2.1.6. Marmara Gölü Hacımuslu Çft. Mevk.....	30
2.1.7. Marmara Gölü Eski Mezarlık Mevkii	31
2.1.8. Marmara Gölü Zincirlikuyu Mevkii.....	32
2.1.9. Marmara Gölü Sinekli ağaç Mevkii	33
2.1.10. Marmara Gölü Pıynarlı Mevkii	34
2.1.11. Marmara Gölü Balıkçılık Koop. Mevkii	35
2.1.12. Afşar Barajı Göl Çayırılığı.....	36
2.1.13. Yeşilhisar Yağcılı Dere Mevkii.....	37
2.2. ÖZELLİKLİ YABAN HAYVANI ALANLARI.....	38
2.2.1. Marmara Gölü Çevresi	38
2.2.2. Çömlekçi Mağarası	39
2.2.3. Akhisar-Akçalan Ev kaya Mağarası.....	40
2.2.4 Başalan Yaylası ve Çevresi.....	41

ÖNSÖZ

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan “Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi” ile Türkiye’nin biyolojik çeşitlilik haritasının ortaya konması amaçlanmıştır. Türkiye, sahip olduğu doğal kaynaklar bakımından oldukça zengin bir ülke olup ülkenin bu kaynaklardan verimlilik ve sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda en üst düzeyde faydalanabilmesi için bu proje oldukça büyük bir önem taşımaktadır. Bu amaçla hazırlanmış olan Manisa İlinin Karasal ve İç Su Ekosistemleri Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi ile ilin sahip olduğu biyolojik çeşitliliğinin ortaya konulması, korunması, izlenmesi ve gelecek nesillere aktarımı için alınması gereken önlemler ve tedbirlerin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Manisa ilinden elde edilen biyolojik çeşitlilik verileri doğrultusunda ilde 1.990 adet flora, 628 adet fauna olmak üzere toplam 2618 adet takson tespiti yapılmıştır. 2.618 adet taksonun 2543 adedi literatürde bulunmaktayken 49 adedi arazi çalışmalarıyla tespit edilmiştir. Proje öncesinde 2543 olarak tespit edilen takson sayısının 143 adedi endemik iken, proje sonrasında 75 takson ve 127 endemik tür eklenmesiyle ildeki toplam takson sayısı 2.618’e, endemik takson sayısı ise 148’e yükselmiştir. Bu çalışmanın sonucunda ilin endemizm oranı %5,62’den %5,65’e yükselmiştir. Proje sonucunda tespit edilen flora ve fauna taksonlarının IUCN kriterlerine dağılımı incelendiğinde flora taksonlarının; 1 adedi CR (Çok tehlikede), 10 Adedi EN (Tehlikede), 27 adedi VU (Zarar görebilir) statüsünde olduğu, fauna taksonlarının ise; 2 adedi CR (Çok tehlikede), 9 adedi VU(Zarar görebilir) statüsündedir. İlde EN (Tehlikede statüsünde) flora taksonu bulunmamaktadır. Manisa ilindeki flora ve faunanın endemizm özelliklerine bakıldığında; flora taksonlarında 111, fauna taksonlarında ise 9 taksonun endemik olduğu, flora taksonlarında 11, fauna taksonlarında ise 14 taksonun lokal endemik olduğu görülmüştür.

Projenin sonucunda biyolojik çeşitliliğin izlenmesi kapsamında 12 adet damarlı bitki taksonu, 3 adet memeli taksonu, 8 adet kuş ve 4 adet iç su balık taksonu belirlenmiştir. Bunların yanında ekosistem odaklı izlemeler kapsamında 13 adet hedef türlerce zengin habitat alanı ile 4 adet özellikli yaban hayvanı alanı belirlenmiştir.

1. İZLENECEK TÜRLER

1.1. İZLENECEK FLORA TÜRLERİ

1.1.1. *Dianthus erinaceus* var. *erinaceus* (Küme karanfil)

Latince adı	<i>Dianthus erinaceus</i> var. <i>erinaceus</i>
Türkçe adı	Küme karanfil
Endemiklik durumu	Endemik
Tehlike Kategorisi	-

Dianthus erinaceus var. *erinaceus* bitki taksonu Spil Dağı Milli Parkı sınırları içerisinde yer almaktadır. Bu alan sürekli olarak insan aktivitelerine maruz kalmakla birlikte (Milli parkı ziyarete gelen ziyaretçiler ve yerel halk) alanın milli park statüsünde yer alması sebebi ile sürekli gözetim altında olması bitki toplama vb. bu taksonlara zarar verebilecek aktivitelerin önüne geçmektedir.

1.1.2. *Dianthus somanus* (Soma karanfilii)

Latince adı	<i>Dianthus somanus</i>
Türkçe adı	Soma Karanfilii
Endemiklik durumu	Lokal Endemik
Tehlike Kategorisi	-

Dianthus somanus 2018 yılında Oskay tarafından bulunmuştur. Manisa ili, Soma ilçesi, Kozluören Mahallesi. Kocasivri Dağı Çevresi (özellikle zirveye doğru) taksona ait popülasyonlar gözlemlenmiştir). İlde izleme önerilen ilgili taksonlar içerisinde en hassas takson bu olmasına rağmen yine en yoğun tehdite maruz kalan ve habitatı yok olma tehlikesi yaşayan takson da *D. somanus* tur. Taksonla ilgili tek kayıt Manisa, Soma, Yırca köyü civarındaki Kocasivri Tepeden verilmiştir. Gerçekleştirilen arazi çalışmaları neticesinde ilgili türe ait herhangi başka bir popülasyon belirlenmemiştir. İlgili bölge “Ege Linyit İşletmeleri Maden Sahası”nın ruhsat sahasında yer almaktadır.

1.1.3. *Erodium somanum* (Soma iğneliği)

Latince adı	<i>Erodium somanum</i>
Türkçe adı	Soma İğneliği
Endemiklik durumu	Lokal Endemik
Tehlike Kategorisi	-

Manisa ili, Soma ilçesi, Yırca Köyü, Kocasivri Tepede bulunmaktadır. Bölgedeki madencilik faaliyetleri nedeni ile habitat aşırı derecede insan etkisi altında olup EN kategorisindedir.

1.1.4. *Jasione supina subsp. tmolea* (Bozdağ Gökçesi)

Latince adı	<i>Jasione supina subsp. tmolea</i>
Türkçe adı	Bozdağ Gökçesi
Endemiklik durumu	Endemik
Tehlike Kategorisi	-

Tür Manisa İli, Salihli İlçesi, Bozdağlar (Kumpınar tepe 1800 m. den itibaren zirveye kadar kesim)'da bulunmaktadır. Burada bulunan *Jasione supina subsp. tmolea* ilgili taksonun belirlendiği 2. lokasyondur. Bu neoendemik takson şu an için otlatma baskısı altındadır. Fakat bölge ekstrem bir habitat olduğundan otlatma baskısı şu an için telafi edilebilir düzeydedir. Fakat baskıdaki en ufak bir artış bile taksonun ortadan kalkmasına yol açabilir. Bu sebeple ilgili takson idareimizce izlenmektedir.

1.2. İZLENECEK FAUNA TÜRLERİ

1.2.1. İZLENECEK MEMELİ TÜRLERİ

1.2.1.1. *Ursus arctos* (Boz ayı)

Latince adı	<i>Ursus arctos</i>
Türkçe adı	Boz Ayı
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	LC

Bozayılar, bulunduğu habitatın ekolojik bütünlük açısından yıpranmamış bir ekosistem olduğunu gösterirler. Bu açıdan önemli bir türdür. Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi ile Bozayı, Manisa ili sınırlarında ilk defa kayıt altına alınmıştır. Kayıt altına alındığı nokta Demirci Akdere Mah. kuzeydoğusudur. Bu nokta Manisa- Kütahya il sınırına çok yakın bir alandır. Bu bölgedeki boz ayılar Kütahya ve Balıkesir'in güneyindeki tür için uygun habitatların Manisa'ya uzaması sonucu Manisa'dan bu ilk kayıt elde edilmiştir. Tür için IUCN Manisa'da bozayı dağılımını göstermemektedir. Manisa'da türün neslinin tükendiği görülmekle birlikte projede elde edilen bu kayıt ile Manisa'da bir boz ayı popülasyonunun olduğu kanıtlanmıştır.

1.2.1.2. *Felis chaus* (Saz kedisi)

Latince adı	<i>Felis chaus</i>
Türkçe adı	Saz Kedisi
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	LC

Saz kedisi IUCN'e göre LC kategorisinde olsa da yine IUCN tarafından popülasyonunun azalma eğiliminde olduğu belirtilmektedir. Saz kedisi bulunduğu habitatın ekolojik bütünlük açısından yıpranmamış bir ekosistem olduğunu gösterir. Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında bu tür Manisa'da Marmara Gölü Sulak Alanı Tampon Bölgesinde tespit edilmiştir. Bu ise özellikle sulak alanların çevresindeki ekolojik denge açısından önemlidir. Bu alanlarda yırtıcı bir tür olarak saz kedilerinin bulunması alandaki besin zinciri açısından önemlidir.

1.2.1.3. *Canis lupus* (Kurt)

Latince adı	<i>Canis lupus</i>
Türkçe adı	Kurt
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	LC

Kurt, bulunduğu habitatın ekolojik bütünlük açısından yıpranmamış bir ekosistem olduğunu gösterir. Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Envanter ve İzleme Projesi kapsamında Manisa ili Demirci ilçesi, Ören Mahallesi kırsalında kurt (*Canis lupus*) türüne ait dışkı tespit edilmiştir. Dışkı üzerinde yapılan incelemeler sonucunda bu bölgedeki kurt bireylerinin ağırlıklı olarak yaban domuzu (*Sus scrofa*) üzerinden beslendiği anlaşılmıştır.

1.2.2. İZLENECEK KUŞ TÜRLERİ

1.2.2.1. *Aythya ferina* (Elmabaş pakta)

Latince adı	<i>Aythya ferina</i>
Türkçe adı	Elmabaş Patka
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	VU

Elmabaş pakta Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN)'e göre VU (Vulnerable) 'Hassas seviyedeki türler'; BERN Sözleşmesinde, koruma altına alınan fauna türlerinin yer aldığı EK-III de yer alan türlerdendir. Marmara Gölü Sulak Alanında tespit edilmiştir.

1.2.2.2. Streptopelia turtur (Üveyik)

Latince adı	<i>Streptopelia turtur</i>
Türkçe adı	Üveyik
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	VU

Streptopelia turtur (Üveyik) Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN)'e göre VU (Vulnerable) 'Hassas seviyedeki türler'; BERN Sözleşmesinde, koruma altına alınan fauna türlerinin yer aldığı EK-III de yer alan tür, Marmara Gölü Sulak Alanında tespit edilmiştir.

1.2.2.3. *Aythya nyroca* (Pasbaş pakta)

Latince adı	<i>Aythya nyroca</i>
Türkçe adı	Pasbaş Patka
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	-

Aythya nyroca (Pasbaş pakta) türü yoğun olarak Marmara Gölü Sulak Alanında bulunmaktadır. Sulak alanda Salihli-Tekelioğlu Balıkçılık Koop. Mevkii türün barınması, üremesi ve beslenmesi için uygun ortam sağlamaktadır.

1.2.2.4. *Pelecanus crispus* (Tepeli pelikan)

Latince adı	<i>Pelecanus crispus</i>
Türkçe adı	Tepeli Pelikan
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	LC

Küresel ölçekte 15.000 çift popülasyona sahip olduğu düşünülen *Pelecanus crispus* (Tepeli Pelikan) 2020 yılı Kış Ortası Su Kuşu Sayımlarında 4650 bireyi ülkemizde tespit edilmiş olup bu bireylerden 2045'i Marmara Gölü'nde sayılmıştır. Bununla birlikte yaşanan kuraklık sebebiyle bu sayı 2021 yılında 36'ya düşmüş 2022 yılında ise türe rastlanmamıştır.

1.2.2.5. *Phoenicopterus roseus* (Flamingo)

Latince adı	<i>Phoenicopterus roseus</i>
Türkçe adı	Flamingo
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	LC

Phoenicopterus roseus (Flamingo) Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde (Red Data Book) LC olarak listelenmesine rağmen Türkiye’de yaşama ve üreme alanları giderek yok olduğundan nesli tehlike altına girmeye aday türler arasındadır. Tarım alanlarının sulanması amacıyla kullanılan bilinçsiz su kullanımından olumsuz yönde en çok etkilenen türlerdir. Marmara Gölü Sulak Alanında bulunmaktadır.

1.2.2.6. *Limosa limosa* (Çamurçulluğu)

Latince adı	<i>Limosa limosa</i>
Türkçe adı	Çamurçulluğu
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	VU

Scolopacidae familyasına ait “*Limosa limosa*” Çamurçulluğu nesli tehlike altında olan türlerdendir. Marmara Gölü Sulak Alanı türün beslenme, barınma ve korunma ihtiyaçlarını karşılayan bir alan olsa da sulak alandaki kuraklık ve yok olma tehdidi tür için de olumsuz koşullar yaratmaktadır

1.2.2.7. *Larus armenicus* (Van Gölümartısı)

Latince adı	<i>Larus armenicus</i>
Türkçe adı	Van Gölü Martısı
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	NT

Larus armenicus (Van Gölümartısı) için Marmara Gölü Sulak Alanı önemli bir barınma ve beslenme alanıdır. Van gölü martısı için avcılık faaliyetleri sırasında oluşan gürültü kaynaklı huzursuzluk ciddi bir tehdittir.

1.2.2.8. *Vanellus vanellus* (Kızkuşu)

Latince adı	<i>Vanellus vanellus</i>
Türkçe adı	Kızkuşu
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	VU

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) kırmızı listesinde (Red Data Book) Hassas (VU) olarak listelenen *Vanellus vanellus* (Kızkuşu) çoğunlukla Afşar Baraj Gölü ve çevresindeki düzlükte bulunmaktadır. Tür, tarım alanlarının sulanması amacıyla kullanılan bilinçsiz su kullanımından olumsuz yönde en çok etkilenen türlerdendir.

1.2.3. İZLENECEK İÇ SU BALIKLARI TÜRLERİ

1.2.3.1. *Cobitis fahirae* (Taşyiyen)

Latince adı	<i>Cobitis fahirae</i>
Türkçe adı	Taşyiyen
Endemiklik durumu	Endemik
Tehlike Kategorisi	LC

Cobitis fahirae tipolojik bozulmaya uğramamış sulak alanlarda bulunan doğal türlerdir. Türün sağlıklı bir şekilde popülasyonlarını devam ettirmesi ortamın ekolojik sağlığı içinde bir göstergedir. Endemik nitelikteki tür il genelindeki temiz su kütlelerinde bulunmaktadır.

1.2.3. 2. *Rhodeus amarus* (Acıbalık)

Latince adı	<i>Rhodeus amarus</i>
Türkçe adı	Acıbalık
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	LC

Rhodeus amarus türü endemik bir tür olmayıp Salihli-Karayahşi bölgesindeki su kütlelerinde bulunmaktadır.

1.2.3.3. *Pseudorasbora parva* (Çakıl balığı)

Latince adı	<i>Pseudorasbora parva</i>
Türkçe adı	Çakıl balığı
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	LC

Pseudorasbora parva endemik olmayan türlerdendir. İstilacı türlerden olan Çakıl Balığı Salihli-Karayahşi bölgesindeki su kütlelerinde gözlemlenmiştir.

1.2.3.4. *Carassius gibelio* (Kırmızı havuz balığı)

Latince adı	<i>Carassius gibelio</i>
Türkçe adı	Kırmızı Havuz Balığı
Endemiklik durumu	Endemik değil
Tehlike Kategorisi	-

Carassius gibelio endemik olmayan türlerdendir. İstilacı türlerden olan Kırmızı Havuz Balığına Salihli-Kemerdağları bölgesindeki su kütlelerinde rastlanmış olup izlemesi gerçekleştirilmektedir.

2. İZLENECEK ÖZELLİKLİ ALANLAR

2.1. HEDEF TÜRLERCE ZENGİN HABİTATLAR

2.1.1. Kocasivri Dağı Çevresi

Manisa ili, Soma ilçesi sınırları içerisinde yer alan Kocasivri Tepe önemli bir habitat alanı olup *Dianthus somanus*'un gösterge tür olarak seçildiği bir alandır. Bu alanda 2018-2019 yılları arasında gerçekleştirilen arazi çalışmaları neticesinde gösterge tür olan *Dianthus somanus*'un populasyon büyüklüğü ortalama 400 birey olarak belirlenmiştir. IUCN kategorilerine göre CR kategorisinde yer alan *Dianthus somanus*'un bu bölgedeki populasyonu 800 metreden itibaren zirveye kadar devam etmektedir. Ortalama yayılış alanı kuş bakışı 1200 m² olarak belirlenmiştir. Bireylerin alan sınırları içerisindeki dağılımı homojen olmayıp kümelenme olan alanlarda ortalama m² başına 1 birey düştüğü belirlenmiştir. Bölgedeki madencilik faaliyetleri nedeni ile habitat aşırı derecede insan etkisi altındadır.

2.1.2. Kumpınar Tepe

Kumpınar Tepe, Manisa ili, Salihli ilçesi ile İzmir, Bozdağ ilçesi sınırında bulunmaktadır. Manisa ilinin en yüksek noktası olup rakım 2070 metreye kadar ulaşmaktadır. Bölgede *Orchis anatolica*, *Ferulago aucheri*, *Ornithogalum oligophyllum* vb. yüksek alanlarda yayılış gösteren taksonlar bulunmakla birlikte *Jasione supina* subsp. *tmolea*'nın (Bozdağ Gökçesi) ülkemiz sınırları içerisinde belirlenmiş olan 2. lokalitesi bu alanda yer almaktadır. Gerçekleştirilen arazi çalışmaları neticesinde *Jasione supina* subsp. *tmolea* taksonlarına 1800 ile 2000 metreler arasında rastlanmıştır. Bireyler sayılarak popülasyon büyüklüğü belirlenmiş olup ortalama 600 birey olarak saptanmıştır. Uydu verilerine göre takson bölgede 5 km².lik bir alanda bulunabilir gözükmektedir. Belirlenmiş olan tek popülasyon ise 1.4 km² alanda yayılış göstermektedir.

2.1.3. Spil Dağı

Spil Dağı Milli Parkı'nın zirveye kadar olan kısım hedef türlerce zengin habitatlardan birisidir. Spil Dağı (Spil Dağı Milli Parkı dahil) alanında tespit edilmiş olan taksonlar yüksek endemizm oranına sahiptir. Birçok takson ilk kez bu bölgede tanımlanmıştır. Alanda belirlenmiş olan taksonlara örnek olarak *Allium sipyleum*, *Sideritis sipylea*, *Bromus sipyleus*, *Festuca sipylea*, *Asperula tenuifolia*, *Centaurea sipylea*, *Alkanna areolata*, *Silene urvillei*, *Thymus sipyleus*, *Origanum sipyleum* vb. endemik taksonlar verilebilir. Bu taksonlar yüksek habitat seçicilikleri ile bölgeyi de karakterize ettiklerinden oldukça değerlidirler. Bölge şu an için Milli Park statüsündedir ve alandaki insan denetimleri sürekli denetleme altındadır.

2.1.4.Afşar Barajı Gölü

Afşar Baraj Gölü sahip olduğu sığ göl suları ile kuşların bol besin bulabilmesine imkân vermesi nedeniyle özellikle sonbahar (Ağustos-Eylül) döneminde *Pelecanus crispus* "Tepeli Pelikan" bireyleri için barınma, beslenme ve konaklama alanı niteliğindedir. Alan içerisinde bu türden başka baskın tür olmamakla birlikte *Podiceps cristatus* "Bahri", *Ardea cinerea* "Gri Balıkçıl", *Egretta garzetta* "Küçük Akbalıkçıl" ve *Fulica atra* "Sakarmeke" türleri de mevcuttur.

2.1.5. Marmara Gölü Tekelioğlu Mevkii

Marmara Gölü'nün güneydoğu kesiminde yer alan Salihli-Tekelioğlu mevkii geniş sığ göl sahası ve yer yer barındırdığı sazlık alanlar ile “*Aythya ferina*” Elmabaş Patka türünün aynı anda hem üreme ve dinlenme için barınmalarına hem beslenmelerine hem de predator baskısı ve avcılık baskısı gibi tehlikelere karşı korunmalarına imkân sağlamaktadır. İlave olarak, bu nokta sahip olduğu geniş sığ su içeren kıyı şeridiyle bireylerin bol besin bulabilmesine imkân vermesi nedeniyle Ocak-Şubat döneminde kışlama alanı olarak hem ergin hem de genç su kuşları tarafından seçilmektedir. Alan içerisinde bu türden başka baskın tür olmamakla birlikte *Podiceps cristatus* “Bahri”, *Ardea cinerea* “Gri Balıkçıl”, *Egretta garzetta* “Küçük Akbalıkçıl” ve *Fulica atra* “Sakarmeke” türleri de mevcuttur.

2.1.6. Marmara Gölü Hacımsulu Çft. Mevk.

Marmara Gölü'nün güneydoğu kesiminde yer alan Salihli-Pazarköy Hacımsulu çiftliği mevki geniş sığ göl sahası ile "*Pelecanus crispus*" Tepeli Pelikan türünün aynı anda hem dinlenmelerine hem de beslenmelerine imkân sağlamaktadır. Alan içerisinde bu türden başka baskın tür olmamakla birlikte *Podiceps cristatus* "Bahri", *Ardea cinerea* "Gri Balıkçıl", *Egretta garzetta* "Küçük Akbalıkçıl" ve *Fulica atra* "Sakarmeke" türleri de mevcuttur.

2.1.7. Marmara Gölü Eski Mezarlık Mevkii

Marmara Gölü'nün kuzeydoğu kesiminde yer alan Salihli-Kemerdağları Eski mezarlık mevkii sahip olduğu geniş sığ su içeren kıyı şeridi ile "*Larus armenicus*" Van gölü martısı türünün bireylerine bol besin bulabilmesine imkan vermektedir. Alan içerisinde bu türden başka baskın tür olmamakla birlikte *Podiceps cristatus* "Bahri", *Ardea cinerea* "Gri Balıkçıl", *Egretta garzetta* "Küçük Akbalıkçıl" ve *Fulica atra* "Sakarmeke" türleri de mevcuttur.

2.1.8. Marmara Gölü Zincirlikuyu Mevkii

Marmara Gölü'nün kuzeybatı kesiminde yer alan Gölarmara-Hacıveliler Zincirlikuyu mevkiî sahip olduğu geniş sığ su içeren kıyı şeridi, bireylerin bol besin bulabilmesine imkan vermesi nedeniyle ve yer yer barındırdığı sazlık alanlar ile “*Limosa limosa*” Çamurçulluğu türünün aynı anda hem üreme ve dinlenme için barınmalarına, hem de predator baskısı gibi tehlikelere karşı korunmalarına imkan sağlamaktadır. Alan içerisinde bu türden başka baskın tür olmamakla birlikte *Podiceps cristatus* “Bahri”, *Ardea cinerea* “Gri Balıkçıl”, *Egretta garzetta* “Küçük Akbalıkçıl”, *Fulica atra* “Sakarmeke”, *Himantopus himantopus* “Uzunbacak” ve *Charadrius dubius* “Halkalı küçük cılıbıt” türleri de mevcuttur.

2.1.9. Marmara Gölü Sinekliğaç Mevkii

Marmara Gölü'nün kuzeybatı kesiminde yer alan Gölarmara-Hacıveliler Sinekliğaç mevkii sahip olduğu geniş sığ su içeren kıyı şeridiyle, bireyleri bol besin bulabilmesine imkan vermesi nedeniyle Ağustos-Eylül döneminde de yazlama alanı olarak, hem ergin hem de genç "*Phoenicopterus roseus*" Flamingo bireyleri için barınma, beslenme ve konaklama alanları sağlamaktadır. Alan içerisinde bu türden başka baskın tür olmamakla birlikte *Podiceps cristatus* "Bahri", *Ardea cinerea* "Gri Balıkçıl", *Egretta garzetta* "Küçük Akbalıkçıl", *Fulica atra* "Sakarmeke", *Himantopus himantopus* "Uzunbacak" ve *Charadrius dubius* "Halkalı küçük cılıbıt" türleri de mevcuttur.

2.1.10. Marmara Gölü Pıynarlı Mevkii

Marmara Gölü'nün güneybatı kesiminde yer alan Gölarmara-Tekelioğlu Pıynarlı mevkii geniş sığ göl sahası ve yer yer barındırdığı sazlık alanlar ile “*Aythya ferina*” Elmabaş Patka türünün aynı anda hem üreme ve dinlenme için barınmalarına hem beslenmelerine hem de predator baskısı ve avcılık baskısı gibi tehlikelere karşı korunmalarına imkân sağlamaktadır. Alan içerisinde bu türden başka baskın tür olmamakla birlikte *Podiceps cristatus* “Bahri”, *Ardea cinerea* “Gri Balıkçıl”, *Egretta garzetta* “Küçük Akbalıkçıl” ve *Fulica atra* “Sakarmeke” türleri de mevcuttur.

2.1.11. Marmara Gölü Balıkçılık Koop. Mevkii

Marmara Gölü'nün güneydoğu kesiminde yer alan Salihli-Tekelioğlu Balıkçılık Koop. mevkii geniş sığ göl sahası ve yer yer barındırdığı sazlık alanlar ile “*Aythya nyroca*” Pasbaş Patka türünün aynı anda hem üreme ve dinlenme için barınmalarına hem beslenmelerine hem de predator baskısı ve avcılık baskısı gibi tehlikelere karşı korunmalarına imkân sağlamaktadır. İlave olarak, bu nokta sahip olduğu geniş sığ su içeren kıyı şeridiyle bireylerin bol besin bulabilmesine imkân vermesi nedeniyle Ocak-Şubat döneminde kışlama alanı olarak hem ergin hem de genç su kuşları tarafından seçilmesinden dolayı izlenmesi önerilen alan olarak büyük önem arz etmektedir. Alan içerisinde bu türden başka baskın tür olmamakla birlikte *Podiceps cristatus* “Bahri”, *Ardea cinerea* “Gri Balıkçıl”, *Egretta garzetta* “Küçük Akbalıkçıl” ve *Fulica atra* “Sakarmeke” türleri de mevcuttur.

2.1.12. Afşar Barajı Göl Çayırılığı

Afşar Barajının güneybatı kesiminde yer alan Afşar Barajı Gölü sahip olduğu geniş doğal çayırıklarda kuşların bol besin bulabilmesine imkân vermesi nedeniyle özellikle sonbahar (Ağustos-Eylül) döneminde *Vanellus vanellus* “Kızkuşu” bireyleri için barınma, beslenme ve konaklama alanları sağlamaktadır. Alan içerisinde bu türden başka baskın tür olmamakla birlikte *Podiceps cristatus* “Bahri”, *Ardea cinerea* “Gri Balıkçıl”, *Egretta garzetta* “Küçük Akbalıkçıl” ve *Fulica atra* “Sakarmeke” türleri de mevcuttur.

2.1.13. Yeşilhisar Yağcılı Dere Mevkii

Yeşilhisar Yağcılı dere tipolojisi en az bozulmuş alanlardan biridir ve su yapısı balık hayatını destekleyecek uygun özelliklerdedir. Bu bölgede çok sayıda doğal balık türü bulunmaktadır. Baskın tür olarak *Luciobarbus lydianus* türü bulunmaktadır.

2.2. ÖZELLİKLİ YABAN HAYVANI ALANLARI

2.2.1. Marmara Gölü Çevresi

Marmara Gölü Sulak Alanı biyolojik çeşitlilik, özellikle de kuş tür çeşitliliği açısından zengin olmakla birlikte önemli bir karnivor tür olan Saz kedisi (*Felis chaus*) de burada tespit edilmiştir. Yaban hayatında karnivor memeli türlerinin varlığı son derece büyük önem taşımaktadır. Karnivor büyük memeliler buldukları ekosistemlerde, besin zincirinin en üst basamağında yer alırlar ve bu nedenle sadece trofik seviyenin bozulmadığı ekosistemlerde sağlıklı popülasyonlar oluşturabilirler, dolayısıyla ekosistem bütünlüğünün en önemli indikatörlerinden biri olarak kabul edilirler. Karnivor memeli türleri bu “yukarıdan kontrol (top-down)” mekanizması ile ekosistemlerde kilit bir role sahiptirler ve ekolojik dengenin korunmasına yardımcı olurlar.

2.2.2. mleki Mağarası

mleki Mağarası Rhinolophidae ve Vespertilionidae familyalarına ait yarasa turleri için önemli habitattır. Mağara yarasaların büyük bir koloni oluşturması açısından çok önemlidir. Alandaki mağara yarasa gübresinin (guana) ıkarılması amacıyla bir dönem işletilmiştir. Günümüzde koruma amacıyla işletilmesi durdurulmuştur

2.2.3. Akhisar-Akçalan Ev kaya Mağarası

Akhisar-Akçalan Ev kaya Mağarasının bulunduğu alan ekosistem açısından insan etkisinden uzak olması sebebiyle önemlidir. Özellikle alan seçilmesinin nedeni çakal (*Canis aureus*) türünün alanda tespit edilmiş olmasıdır. Bu alanda yapılan ancak doğruluğu diğer görüşmelerle teyit edilemeyen anket çalışmasına göre alanda karakulak (*Caracal caracal*), vaşak (*Lynx lynx*) ve çizgili sırtlan (*Hyaena hyaena*) türlerinin varlığı hakkında bulgu elde edilmiştir. Bununla beraber alanın insan etkisinden uzak, bakir bir bölge olması ve bahsi geçen olası türler ve tespit edilen Çakal türü bu alan için gösterge türlerdir.

2.2.4 Başalan Yaylası ve evresi

Bu alan yüksek rakımlı ormanlardan oluşan bir ekosisteme sahiptir. Özellikli alan olarak seçilmesinin nedeni, 2 farklı karnivor büyük memeli türünün burada tespit edilmesidir. Bunlar; Kurt (*Canis lupus*) ve Bozayı (*Ursus arctos*)dır. Bu alanda tespit edilen Bozayı Manisa ili için ilk kayıt olması açısından önemli olup bu bölgenin de önemli yaban hayvanı alanı olmasını sağlamaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel M¼d¼rl¼Đ¼
4.B¼lge M¼d¼rl¼Đ¼
Manisa Şube M¼d¼rl¼Đ¼
Tevfikiye Mahallesi 3808 Sokak No: 2
Yunusemre / MANİSA
Tel: 0236 237 10 61